

УДК 712.31

М.І. ШУМИК, Н.В. ЗАІМЕНКОНаціональний ботанічний сад ім. М.М. Гришка НАН України
01014 Україна, м. Київ, вул. Тимірязєвська, 1

**ПЕРСПЕКТИВИ СТВОРЕННЯ ЛАНДШАФТНО-БОТАНІЧНОЇ
ДІЛЯНКИ "АЛЬПІЙСЬКИЙ САД" У НАЦІОНАЛЬНОМУ
БОТАНІЧНОМУ САДУ ім. М.М. ГРИШКА НАН УКРАЇНИ**

Висвітлено ідею та перші практичні заходи зі створення ландшафтно-ботанічної ділянки «Альпійський сад» у Національному ботанічному саду ім. М.М. Гришка НАН України.

5 жовтня 2011 року в Національному ботанічному саду ім. М.М. Гришка з нагоди візиту голови Національної ради Австрійської Республіки Барбари Праммер установлено камінь, який започаткував створення «Альпійського саду». На церемонії закладання нової ландшафтно-ботанічної ділянки були присутні високоповажні гості — Барбара Праммер, посол Австрії в Україні Вольф Дітріх Хайм, голова Київської міської державної адміністрації О.П. Попов, директор Австрійського державного відомства садів і парків Брігітте Манг. У своїх промовах гості зазначили, що функціонування ділянок «Українські Карпати» і «Гірський сад» та створюваної ділянки «Альпійський сад» може стати символічним зеленим місточком у налагодженні зв'язків між Західною і Східною Європою. Голова КМДА О.П. Попов запевнив гостей та колектив Саду у всілякій підтримці щодо реалізації надзвичайно цікавого наукового і культурного проекту.

Ідея створення ділянки-моделі ландшафту і флори австрійських Альп належить послу Австрійської Республіки в Україні В.Д. Хайму і директору Ботанічного саду ім. М.М. Гришка Н.В. Заїменко. Резиденція посла Австрії розташована біля

Директор Ботанічного саду ім. М.М. Гришка Н.В. Заїменко розповідає про перспективи розвитку саду (другий зліва посол Австрії в Україні В.Д. Хайм)

Ботанічного саду, часті прогулянки по території Саду закохали його та членів його родини в сад. У розмовах посла з директоркою Саду про зелені насадження, їхній стан, екологічне благополуччя території Саду та перспективи його розвитку й виникла ідея створення Альпійського саду. З одного боку, ця ідея гармонійно вписалася в стратегічну політику Ботанічного саду щодо створення садів світу на власній території.

Б. Праммер (перша зліва) обговорює ідею створення ландшафтно-ботанічної ділянки з директором Ботанічного саду ім. М.М. Гришка Н.В. Заіменко та Б. Манг (друга справа)

З іншого — створення Альпійського саду є логічним продовженням створення низки ботанічних колекцій та завершенням ландшафтно-перспективи Коніферетум — Гірський сад — Альпійський сад.

З жовтня 2011 року в посольстві Австрії проведено «круглий стіл» за участю директора Австрійського державного відомства садів і парків Б. Манг, директора музею Берлінського ботанічного саду професора Ханса Вальтера Лака, керівників і наукових співробітників низки ботанічних садів України. Обговорювалися проблемні питання функціонування ботанічних садів в антропогенно трансформованому середовищі, проблеми збереження рідкісних та зникаючих рослин і перспективи створення альпійських садів в Україні. Візначено перспективність створення Альпійського саду в Національному ботанічному саду ім. М.М. Гришка НАН України як першого кроку з моделювання природних біогеоце-

нозів в урбанізованому середовищі. Керівники ботанічних садів з південних регіонів України запропонували провести науковий експеримент зі створення альпійського саду в степовій зоні, що зацікавило австрійських колег. Наголошено на різниці між термінами «Альпійський сад» як природна модель і «Альпійська гірка», котру нині часто використовують в озелененні. Визначено строки основних етапів створення Альпійського саду, стратегію відбору асортименту рослин, методи збору насіння і садивного матеріалу. Австрійські колеги запросили відвідати Австрію, їхні ботанічні сади та високогірні Альпи.

На церемонії закладання каменя в Ботанічному саду Б. Манг передала насіння 28 видів високогірних багаторічних трав'янистих рослин аборигенної флори Австрійських Альп.

Нині проектна ділянка являє собою північний схил штучно насипаного валу підковоподібної форми заввишки 15–20 м у центрі з поступовим зниженням до країв. Протяжність валу — близько 160 м. Ширина валу в основі — близько 20 м, у верхній частині — 2–3 м. До валу прилягає вирівняна ділянка. Загальна площа ділянки становить близько 1 га. Формування фітоценотичної структури «Альпійського саду» за ландшафтно-екологічним принципом свідчить про дотримання ботаніко-географічного і ландшафтного підходів у розбудові території Саду.

Альпи добре відомі своєю зональністю ландшафтів. У Ботанічному саду передбачається побудувати моделі верхнього поясу хвойних лісів, субальпійського поясу та альпійських луків. Екзотичними представниками флори Австрійських Альп стануть *Pinus mugo* (сосна гірська), *Leontopodium alpinum* (едельвейс альпійський), альпійська троянда та інші рослини.

Сподіваємося, що Альпійський сад — це лише початок і подібні проекти будуть запропоновані іншими посольствами.